

Nevěra Pro podváděné a podvádějící

Petr Šmolka

2., rozšířené a aktualizované vydání

psychologie pro každého

**CO JE TO NEVĚRA
MOTIVACE A PŘÍČINY NEVĚR
HLAVNÍ TYPY ANEB ABECEDA NEVĚR
PORADENSKÁ A TERAPEUTICKÁ POMOC**

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Petr Šmolka

NEVĚRA

Pro podváděné a podvádějící

2., rozšířené a aktualizované vydání

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

www.grada.cz

jako svou 4041. publikaci

Odpovědná redaktorka Zuzana Macková

Sazba a zlom Milan Vokál

Zpracování obálky Daniela Eftimiadisová

Počet stran 128

Vydání 2., rozšířené a aktualizované, 2010

Vytiskla Tiskárna PROTISK, s.r.o.,

České Budějovice

© Grada Publishing, a.s., 2010

Cover Photo © fotobanka Allphoto

ISBN 978-80-247-3296-1 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-6832-8 (elektronická verze ve formátu)

© Grada Publishing, a.s. 2011

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	9
PODĚKOVÁNÍ A TENTOKRÁT I LÁSKU VÁM	10
ÚVOD – PROČ ZROVNA NEVĚRY?	12
I. CO JE TO NEVĚRA?	15
Flirt	15
Mimomanželský kontakt	16
Dobrodružství	16
Mimomanželský vztah	17
Virtuální nevěra.	17
Kybersex	18
Swingování	20
Prostituce.	21
Pokusy o legalizaci bigamie	22
II. MEZIPOHLAVNÍ ODLIŠNOSTI	25
Mýtus protikladu nevěry tělesné a duševní.	25
Nevěra ženy jako forma „domácího násilí“	27
Mýtus mužské promiskuity	28
Muži harémového typu	29
Mezipohlavní odlišnosti v očekáváních.	30
Nevěra ženy mívá fatálnější důsledky než nevěra muže.	31
<i>Zvýšená pohotovost mužů volit krajní řešení</i>	31
<i>Odlíšné důsledky rozvodu pro ženu a pro muže</i>	32
<i>Ženy od šibenice utržené</i>	32
<i>Nížší rozvodová radikálnost žen podváděných</i>	33
<i>Snížená dostupnost adaptivních reakcí na nevěru u podváděných mužů než u podváděných žen</i>	33
Muži, kterým jsou ženy nevěrné	34
Ženy, kterým jsou muži nevěrní	34
Buridanův osel byl nepochybně sameček	35
III. MOTIVACE A PŘÍČINY NEVĚR	38
Promiskuita jako osobnostní charakteristika	38

<i>Iterační versus inovační životní scénáře</i>	38
<i>Dimenze introverze – extroverze</i>	39
<i>Osobnostní (především emoční) nezralost</i>	39
<i>Porucha sebevědomí, pochyby o vlastní hodnotě</i>	40
<i>Narcistická osobnost</i>	41
<i>Jedinci emočně zranění, zneužívání a zanedbávání</i>	41
<i>Absence či nedostatek adaptivních norem jednání – včetně nedostatečně introjikané (zvnitřnělé) normy partnerské věrnosti</i>	41
<i>Osobnostní psychopatologie</i>	42
<i>Hypersexualita</i>	42
<i>Věční nespokojenci</i>	42
<i>Nevěra (promiskuita) jako situační charakteristika</i>	43
<i>Adaptační fáze manželství</i>	44
<i>Návrat do zaměstnání po mateřské dovolené</i>	44
<i>Fáze zavírajících se vrátěk</i>	45
<i>Mládí nevybouřené</i>	46
<i>Rychlokvašky</i>	46
<i>„Zelené“ a jim podobné „vdovy“</i>	47
<i>Nevěry „lázeňské“</i>	48
<i>Dlouhodobější odloučení</i>	48
<i>Nevěry indukované nebo též infekční</i>	49
<i>Nevěra jako důsledek vztahových problémů v manželství</i>	49
<i>Nevěra jako způsob, jak snášet neuspokojující manželství</i>	50
<i>Nevěra jako pokus, jak oživit vychladlé manželství</i>	51
<i>Nevěra jako pokus, jak se vyrovnat s partnerovou nevěrou</i>	52
<i>Nevěra jako pokus, jak se od partnera odpoutat</i>	52
<i>Nevěra jako pokus o kompenzaci toho, co nám v manželství schází</i>	53
IV. HLAVNÍ TYPY ANEB ABECEDA NEVĚR	55
<i>Adrenalinové</i>	55
<i>Bulimické</i>	56
<i>Cestovatelsko-pionýrské</i>	56
<i>Debilní</i>	57
<i>Emancipační</i>	57
<i>Fantazijní</i>	58
<i>Gourmetsko-labužnické</i>	58
<i>Homosexuální</i>	59
<i>Charitativní</i>	61

<i>Incestní</i>	62
<i>Junácké</i>	63
<i>Kompenzační</i>	65
<i>Lovecké</i>	65
<i>Masochistické</i>	66
<i>Narcistické</i>	67
<i>Odvetné (nebo také revanšistické)</i>	67
<i>Quasipřetlakové</i>	67
<i>Rekreační</i>	68
<i>Studijní</i>	70
<i>Terapeutické</i>	70
<i>Utilitaristicko-tržní</i>	71
<i>Vlastenecké</i>	72
<i>Warming-upové</i>	73
<i>Xaverovské</i>	73
<i>Yokovací</i>	74
<i>Zpustošující</i>	74
V. PREVENCE NEVĚŘ	76
Výběr partnera	76
<i>Výběr kaskadérský</i>	76
<i>Výběr naivní, takzvaně „na jistotu“</i>	77
<i>Výběr s rizikem větším než běžným</i>	77
Kultivace či devastace manželského vztahu	78
<i>„Zlatá klec“</i>	78
<i>„Ochránkyně tepla rodinného krbu“</i>	79
<i>„Omnipotentní autorita“</i>	79
<i>„Ideální manželka“</i>	80
VI. JE, ČI NENÍ ANEB INDICIE, DŮKAZY	81
Indicie přímé, vysoce průkazné	82
Indicie nepřímé, sporné	84
Indicie pochybné, zlé	85
Absence indicií	86
VII. ROAD TO PERDITION ANEB VĚDĚT, ČI NEVĚDĚT	87
VIII. PRVNÍ POMOC NEBO POSLEDNÍ POMAZÁNÍ	89
První pomoc	89
<i>Strukturovaná separace aneb „Rozvod na zkoušku“</i>	95

<i>Indikace – kdy o strukturované separaci uvažovat, kdy bývá účinná?</i>	96
<i>Jaké jsou ty podstatné dopady separace?</i>	98
<i>Praktická doporučení.</i>	99
Poslední pomazání	99
IX. BUDEME MÍT DĚTÁTKO	103
Gravidní milenka	103
Gravidita s milencem	105
X. NEVĚRA JAKO ŠANCE	107
XI. TI A TY „TŘETÍ“	110
XII. NEVĚRA A SPOLEČNOST	114
XIII. PORADENSKÁ A TERAPEUTICKÁ POMOC	116
Kde lze pomoc nalézt?	116
<i>Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy</i>	117
<i>Zdravotnická zařízení.</i>	117
<i>Privátní praxe.</i>	118
Formy pomoci	118
<i>Výchova.</i>	118
<i>Poradenství.</i>	121
<i>Terapie</i>	122
<i>Doprovázení</i>	123

PODĚKOVÁNÍ

Jest prý dobrým zvykem uvádět svěží literární dílka patřičným poděkováním. Autor se tak vcelku nenásilně snaží naznačit, že přec jen není žádný nevděčník. Tatínek s maminkou (zvláště pokud ještě žijí) pak nepochybně zjihnou, dočtou-li se hned v záhlaví knížky, jak moc si jejich potomek váží všeho, co pro něj až dosud vykonali. Nejenže mu předali onu výjimečnou genetickou výbavu, ale ještě si odříkali, aby se mu dostalo alespoň elementárního vzdělání. Vděkem životním soupeřníkům a dětem naznačuje pak autor, kolik úsilí musel své tvorbě věnovat a jak mu při ní jejich shovívavá trpělivost pomáhala. Tak zcela od věci není ani poděkování spolupracovníkům. Podaří-li se nám šikovně připomenout jejich významný přínos, dáваме jasně najevo, že dílo tak hutné bychom opravdu, ale opravdu nemohli vytvořit jen vlastními silami. Pokud se přes veškerou snahu knížce jaksi nezadaří, pak se spolupracovníci mohou změnit alespoň ve spolupačatele. Vděk je možno vyjádřit i formou kryptogramu – před časem jsem se v záhlaví jedné odborné publikace dočetl: „Lidušce připisuji tuto knihu, autor.“ Pravda, krom něj zřejmě nikdo ani netuší, kdo že může ona tajemná Liduška být... Často by bylo na místě i poděkování laskavým čtenářům – za odvalu, s níž po dané knížce vůbec sáhli.

Za sebe bych chtěl tedy poděkovat alespoň svým dosavadním manželkám za jejich ohleduplnost, s níž mi k danému tématu poskytly (pokud jest mi známo) jen minimum podnětů. Mimořádný vděk však patří především mým klientům, kteří naopak, často s obrovským nasazením a za cenu mnoha protiventství, dělali vše pro to, aby mi mohli dodat dostatek empirického materiálu, a stejně tak i některým partnersky čipernějším přátelům a známým. Pokud bych se ke všem těm příběhům a poznatkům měl propracovávat jen na základě osobních zkušeností, zcela jistě by mi pak už nezbyvaly síly na jejich popis. V neposlední řadě bych měl poděkovat i nakladatelství Grada Publishing za laskavost, s níž mi umožnilo tuto knížku vydat.

V Praze 15. ledna 2010

Petr Šmolka

PODĚKOVÁNÍ A TENTOKRÁT I LÁSKU VÁM

Opravdu nevím, kde se ve mně před těmi bezmála již sedmi lety vzala odvaha spáchat spisek zrovna o nevěrách. Zda to byl projev ješitnosti, či snad jen omluvitelná mladická nerozvážnost dávno již odkvétajícího šedesátníka. Sebekriticky bych však měl konečně doznat, že nešlo o odvahu, jako spíš o lenost. Má tehdejší úvaha měla celkem racionální jádro. Nevěra je přece jev starý jak lidstvo samo. Můžeme se s ní setkat jak ve starých bájích, tak i v legendách, jen těžko si lze bez ní představit mnohá stěžejní literární díla, případně divadelní kusy. Lze ji pojmut jako univerzální archetyp tragických příběhů, jindy zas vystupuje do popředí její komičtější stránka. V zásadě se ale vždy opakuje pouze několik základních scénářů. Naivně jsem se tedy domníval, že postačí zmíněné scénáře popsat, případně nabídnout pár návodů, jak jim předcházet či čelit, a mám vystaráno. Klient přijde, popíše své trápení, za domácí úkol pak dostane, aby si nastudoval např. stránky 93 až 97, a já jej z nich pak vyzkouším. Proč bych si měl – s prominutím – třepit ústa a každému vykládat, jak se má v dané situaci zachovat. Zvlášť když někdy by šlo stejně jen o ono pověstné „házení diamantů laním“. Zpočátku se dokonce zdálo, že by tak vše doopravdy fungovat mohlo. Klienti četli jak diví, někteří měli příslušné pasáže pečlivě nastudovány už před první návštěvou. Lidská invence však nezná mezí, zvláště invence nevěrníků je snad bezednou studnicí roztodivných pošetlostí. Náhle jsem byl s hrůzou nucen konstatovat, že pro některé příběhy jako by se nedostávalo vhodných stránek k samostudiu. Přehlédnout již nešlo zhoubné důsledky završení úplné a všeobecné „mobilizace“, se svou nezanedbatelnou troškou do mlýnice trápení přišla i tryskem se rozvíjející „e-mailizace“. Kybersex přestal být pouhou fikcí sci-fi filmů a stále hlasitěji začal klepat i na dveře mnohých domovů. Naši drazí testosteronoví politici se jali lidu obecnému dokazovat, že muž je živočich z podstaty bytostně harémový. Jiní zas pro změnu přirovnávali přistížení při nevěře k přecházení vozovky na červenou (a tak je možná jen otázkou času, kdy se jim konečně podaří protlačit parlamentem zrušení semaforů a uzákonění povinné, když ne polygamie, tak alespoň bigamie – jistě by se jim pro takové

zákony snadno podařilo nalézt podporu napříč politickým spektrem). A jelikož už u nás neplatí, že „co je dovoleno pánovi, není dovoleno kmánovi“, našla se spousta kmánů, kteří jejich jednání nejen zdatně napodobují, ale dokonce obohacují o zcela nové prvky. Do ordinací psychologů vtrhly i kohorty hrdých nevěrníc, autenticky přesvědčených o nezadatelném právu kráčet za hlasem svého srdce, někdy dokonce za hlasem pouhého orgasmu. Utěšeně nám přibývá „levobočků“, oněch plodů lásky či nepozornosti ženatých tatíků a svobodných třicátnic. Snadnější dostupnost testů DNA vede pro změnu k častějšímu odhalování „pravobočků“, tedy těch, kde značně pokulhává první domněnka otcovství, dle které se za otce dítěte považuje manžel jeho matky. Ve výčtu inovací by bylo možné pokračovat ještě dlouho a dlouho. Některé jevy jsou dokonce tak nové, že nám pro ně zatím chybí obecně sdílená a všem srozumitelná terminologie. Schválně! Kdo z vás zná jev zvaný mingle? Už jste se s ním setkali, ale nějak si nemůžete vzpomenout? Budiž! Další dobrý důvod, proč se začíst do následujících stránek.

I dnes tedy na závěr poděkuji všem, kdož mi za posledních téměř šest let poskytli novou inspiraci. Bez nich by bylo pošetilé na prvním vydání cokoli podstatného měnit. Možná bych se v té souvislosti mohl konečně dopustit jistého náznaku láskyplného vyznání. Ano, právě vy a vaši partneři patříte mezi hrstku klientů, na něž se vždy opravdu těším. Vaše příběhy mají dynamiku, jsou plny emocí a zároveň i naděje. Jen těžko bychom hledali jiná trápení, u nichž může být poradenská pomoc tak efektivní. Ale snažně prosím, všeho s mírou. Příliš by mne netěšilo, pokud byste se měli do podobných dobrodružství vrhat takzvaně „Šmolkovi pro radost“ (což skutečně jeden z přistižených klientů tvrdil na omluvu své ženě). Pokud byste mi tedy doopravdy chtěli udělat radost, pak vězte, že má přání jsou poměrně skromná. Stačí mi suché šampaňské, suchý salám, a to nové autíčko může být klidně i bez střechy.

Nakladatelství Grada Publishing a jeho redakci psychologické literatury pak patří můj dík za pružnost při přípravě a realizaci pěti dotisků původního vydání. Největší vděk si však zaslouží oněch zhruba osm a půl tisíce odvážných čtenářů, kteří si původní vydání zakoupili. Bez nich by to, které jste právě otevřeli, nemohlo nikdy spatřit světlo světa.

V Praze 15. ledna 2010

Petr Šmolka

ÚVOD – PROČ ZROVNA NEVĚRY?

Vždycky mne fascinovala interview se zasloužilými literáty. Jen zřídka-kdy se odbyla bez oné zdánlivě nezáludné otázky: „*Mistře, co vás vedlo k volbě právě tohoto tématu?*“ Mistři jazyka a pera pak zpravidla pohovořili o bolestné potřebě vyrovnat se s nějakým vlastním prožitkem, s osobní zkušeností, někteří dokonce o jakémsi silném vnitřním puzení, které prostě muselo ven. Moje motivace bude asi poněkud pragmatičtější.

Můžeme jistě diskutovat o tom, zda věrnost je v historickém vývoji lidstva spíše normou, nebo odchylkou. Celá křesťanská západní kultura (a nejen ona) však považuje monogamii za jedinou oficiálně přijatelnou formu soužití muže a ženy. Pravda, když ještě po II. světové válce zkoumal Murdock 250 různých kulturních společenství, našel mezi nimi 193 polygamních, dvě, která uznávala polyandrii (mnohomužství) a několik dalších podob manželství skupinových. Při nevěře přistižený chasník kdesi v české kotlině by však měl velice pečlivě zvážit, zda odkaz na citovaný výzkum je zrovna tou nejlepší obranou.

Etologové, vědci zabývající se chováním nižších živočišných druhů, nám také nabízejí docela hezkou teoretickou konstrukci. Dle představ některých z nich by lidskému druhu nejlépe vyhovovala tzv. sukcesivní monogamie. Tedy jakási na sebe navazující série monogamních vztahů. Teorie jistě zajímavá, dokonce si lze představit mnohé, kdož by se rádi věnovali i její praktické aplikaci, má však zároveň přinejmenším tři úskalí. To prvé je pro někoho možná dost přízemní. Takový model by přinášel mnohé svízele při řešení majetkových vztahů. Sukcesivní monogamie však není s to úspěšně vyřešit ani další dva problémy. Jedním je potřebná stabilita výchovného prostředí pro děti. Dalším pak fakt, že při její důsledné aplikaci by ve společnosti docházelo k jistému hromadění opuštěných stárnoucích žen. Zvláště pokud by se zároveň nepodařilo zvrátit stávající trend, kdy naše druhé a další partnerky bývají zpravidla mladší než ty předchozí.

Navzdory jejímu poměrně častému výskytu je tedy třeba považovat nevěru za jev přinejmenším spíše nežádoucí, často zraňující nejen přímé aktéry, ale svými dopady mnohdy i jejich širší okolí. Jen na okraj k četnosti nevěř – čtenář by možná uvítal nějaké podloženější údaje. Ten úzkostnější snad s nadějí, že realita není třeba tak dramatická, jak se někdy traduje; ten partnersky neposednější zas jako podklad pro obhajobu vlastního počínání. Čas od času se dokonce můžeme s nějakými daty o počtech nevěrníků a nevěř v populaci setkat. Přesto bych při jejich interpretacích doporučoval značnou rezervovanost. Primáři Plzákovi přičítaný výrok, že v 95 % manželství je do pěti let po svatbě alespoň jeden z partnerů nevěrný, je lépe považovat pouze za jistou nadsázku. Nepochybně spolehlivější údaje lze získat z výzkumů sexuálního chování tak, jak je v posledních letech opakovaně realizovali kolegové ze Sexuologického ústavu v Praze (Zvěřina J., Weiss P. a další). I ony však trpí jedním zásadním metodologickým nešvarem – jsou založeny pouze na subjektivní výpovědi respondentů (těžko lze jinak!). Jak si pak ale vysvětlit výrazně vyšší počty uváděných nevěř a mimomanželských partnerů u mužů než u žen? Zůstaneme-li u konvenční představy nevěř převážně heterosexuálních, pak se dostaneme zřejmě až k odlišnostem mužské a ženské role. Zatímco muži mají dokonce i v anonymním šetření tendenci oproti realitě spíše nadsazovat (jako by jim počet mimomanželských partnerek či kontaktů dodával prestiže), bývají ženy v popisu svých milostných avantýr zpravidla podstatně zdrženlivější. I zde se však možná blýská na lepší časy! Za poslední roky jako by v populaci přibývalo žen, které jsou na svou partnerskou čipernost dokonce hrdé. Jen si nejsem tak úplně jist, zda jde zrovna o časy „lepší“.

Věrnostní optimista by možná mohl nalézt podporu také v rozvodových statistikách. Nevěra jako příčina manželského rozvratu je dle nich příčinou „pouhých“ třinácti až sedmnácti procent tzv. sporných rozvodů (se vcelku zanedbatelnými rozdíly mezi muži a ženami). Jak si pak ale máme vykládat výsledky některých katamnestických šetření? Dokonce i na jižní Moravě, známé svým větším příklonem k víře, se v nich ukazovalo, že (bez ohledu na deklarovanou a v protokolu o rozvodu uvedenou příčinu manželského rozvratu) ve čtyřech případech z deseti měl již v době rozvodu alespoň jeden z manželů v záloze jiný významný partnerský vztah.

Připustíme tedy, opět s Plzákem, že „nevěra je jev možný“, dodejme snad, že navíc i „poměrně častý, nikoli však nezbytný“. Zasahuje nás zpravidla nepřipravené, mnohdy silou, která si nikterak nezadá s řáděním přírodních živlů, nezřídka také s podobnými důsledky, nehledí ani na věk, ani na pohlaví. Je tedy až s podivem, jak obtížně se potenciální čtenář musí na našem knižním trhu pít po monografii, která by mu přístupnou formou nabízela pomoc. Pokud by se nám podařilo toto „bílé místo“ opět alespoň trochu zaplnit, pak – v poděkování již zmíněné – hrdinské úsilí mých klientů nebylo vynaloženo nadarmo.

Žijete v harmonickém vztahu, a přesto se občas obáváte, že by váš partner mohl někdy podvést? Hledáte návod, jak takové riziko alespoň snížit? Aniž máte nějaké prokazatelnější indicie, trápíte se otázkou partnerovy věrnosti? Máte pocit, že vám nevěrný je, a nechcete vše ještě zhoršit? Přišli jste partnerovi na nevěru, přiznal se k ní, či se s ní před vámi dokonce chlubí? Snažíte se odpustit a zapomenout? Láká vás vztah s někým jiným? Chtěli byste si to alespoň zkusit? Bojíte se ale sami sebe a svých vlastních reakcí? Váháte mezi manželským a mimomanželským partnerem? Ocitli jste se v nevděčné roli „toho třetího“, případně „té třetí“? Chystáte se mimomanželský vztah legalizovat? Nebo si naopak myslíte, že zrovna vám nemůže nikdy nic podobného hrozit – ani vaše, ani partnerova nevěra? Ať tak či onak, doufáme, že si každý z vás dokáže na následujících stránkách nalézt alespoň něco pro sebe – vysvětlení vedoucí k pochopení, užitečný návod či námět vedoucí k řešení nebo alespoň kapku úlevy.

Snad nejsme příliš neskromní, pokud se zároveň domníváme, že inspiraci by mohli nalézt i ti, kdož se ve své profesi s podobnými jevy setkávají – především pracovníci tzv. pomáhajících profesí (manželští poradci, sociální pracovníci, psychologové, lékaři, pedagogové i soudci). A v neposlední řadě možná i ti, v jejichž bezprostředním okolí již „udeřilo“. Rodiče, přátelé, sousedi či kolegové těch „postižených“. Jen těžko si lze totiž představit někoho, kdo by se do některé z oněch rolí alespoň někdy v životě nedostal.

I. CO JE TO NEVĚRA?

Otázka zdánlivě triviální, povytce však opravdu pouze zdánlivě! Pro někoho může být nevěrou až dokonaný pohlavní styk, jiný je skálopevně přesvědčen, že zhřešit lze již myšlenkou. Někdo se cítí ohroženější nevěrou fyzickou, pro jiného je obtížnější srovnat se s nevěrou duševní. Dokonce i nevěra pouze a jen „virtuální“ může být velice úporná a mít všechny průvodní znaky a důsledky té reálné. A co nevěra a důvěra? Nejenže mají společný slovní základ, ale zpravidla fungují i coby jakési spojité nádoby. Nevěra ničí důvěru, nedůvěra provokuje k nevěře. Pro účely této publikace abstrahujeme od nevěř v méně závazných partnerských vztazích, krátkodobých či nahodilých známostech; pozornost věnujeme nevěřám v manželství nebo ve vztazích, které mají s manželstvím společné alespoň základní atributy (tedy nesezdaným soužitím, tzv. faktickým manželstvím). Pro zjednodušení terminologie budeme nadále i pro tyto případy používat termíny jako „mimomanželský vztah, mimomanželský partner“ apod.

Pokusme se popsat alespoň základní typy, chcete-li, pak tedy stupně „nevěry“.

Flirt

Zpravidla nezávazná koketérie, jakési rituální tanečky náznaků a příslibů bez skutečné tendence k realizaci. Vše další se v „čistém“ flirtu odehrává na úrovni pouhých představ. Podstatná je zde předpokládaná možnost, nikoli její naplnění. Někdo chápe „flirt“ dokonce jako určité užitečné „očkování“ proti nevěře. V tomto postoji lze nalézt jisté racionální jádro. Ale i na běžné očkování mohou být různě bouřlivé reakce. Nadměrná dávka očkovací látky někdy dokonce vyvolá samo onemocnění. Sebenevinnější flirt se nám tak může za určitých příznivých okolností vymknout. Stačí konflikt či krize

v partnerském vztahu, vhodné vnější podmínky, někdy třeba i vliv LTO (lehké toxické opojení – nejčastěji alkoholem, neplést s lehkými topnými oleji), a neštěstí je hotové.

Mimomanželský kontakt

Nebo také, jak Němci s humorem jim tak vlastním říkávají, „Seitensprung“ – odskočení si stranou. Zpravidla jednorázový či krátkodobý nahodilý situační kontakt, nejčastěji ryze sexuální. V jiné terminologii se můžeme setkat i s termínem „rekreační nevěra“ – na dovolené, na večírku, někdy i v zaměstnání (když zrovna nemáme nic důležitějšího na práci). Stejně jako u flirtu je i zde riziko, že se kontakt rozvine v nějakou z dalších forem nevěry. Někdy pod vlivem eroticko-sexuální fascinace, jindy třeba proto, že jeden z partnerů vnímal sice situaci jako prostý Seitensprung, ale ten druhý byl už od počátku emočně angažovanější. Ve výčtu možných rizik nelze ovšem opomenout ani destruktivní dopad případné chybičky v konspiraci. Ale dokonce i dobře konspirované mimomanželské kontakty mívají svá rizika v tendenci k opakování – často s jinými partnery. Více než kde jinde platí zde ono příslovečné úsloví o běhání se džbánem pro vodu.

Dobrodružství

Charakteristickým znakem je delší trvání v čase a vyšší míra emoční angažovanosti. Právě dobrodružství však nebývá zpravidla zatím ještě spojováno s úvahami o případné společné budoucnosti. Nevěrníci mívají naopak pocit, jak mají vše pod kontrolou. Situaci vnímají spíše jako vztah „na přilepšenou“, probíhající často dlouhodobě vedle vztahu legálního, aniž se navzájem ruší či ovlivňují. Teorie jistě podobné vztahy připouští; riziko narušení výchozí nepsané „úmluvy“ je však pochopitelně již značně vysoké. Předpokladem jejího důsledného dodržení by byla trvalá dobrá

zakotvenost obou milenců ve stávajících legitimních vztazích, případně alespoň v životních situacích. Pak se lze ale ptát po samém smyslu podobného počínání.

Mimomanželský vztah

Zpravidla dlouhodobý eroticko-sexuální vztah se silnou emoční vazbou. Dříve či později si alespoň jeden z partnerů začne připouštět možnost budoucího společného soužití. Často nejen připouštět, ale i konat. Vysoké riziko vyzrazení!

Virtuální nevěra

Nejčastěji spojená s využíváním internetu a jeho seznamovacích služeb, případně „chatování“. Co na tom, že tím druhým může být ve skutečnosti někdo, koho bychom se při setkání nedotkli ani prutem na ryby? Co na tom, že hledáme něžnou blondýnku s mohutně se dmoucí hrudí, a ve skutečnosti komunikujeme s vyzáblým staříkem? Když ty e-maily jsou tak plné citu... Leckterá Roxana by se nakonec spokojila i s nosatým Cyranem; nikde však nemá záruku, že její virtuální Cyrano nenesí sukně a drdol. Virtuální nevěra může mít stejně destruktivní důsledky jako nevěra reálná. Absence osobního kontaktu navíc zmenšuje prostor pro případné zklamání a naopak velice rozšiřuje prostor pro lákavé fantazie.

Do jisté míry tragikomickým příkladem virtuální nevěry může být příběh pětatřicetileté Eriky, jinak celkem ctnostné vdané matky dvou pomalu odrůstajících dětí. Vystudovala herectví na konzervatoři, než se jí podařilo získat první angažmá, tak otěhotněla. Před třemi lety ji potkalo životní štěstí – začala paralelně dabovat hlavní hrdinky dvou téměř nekončících romantických telenovel. Stanislavský by z ní měl nepochybně

radost, méně tak už manžel. Herec přece musí svou roli žít! Erika žila oběma zároveň. Měly jednoho společného jmenovatele – velkou lásku a uhrančivě přitažlivé partnery. Kam že se na ně ten její chudák manžel hrabal! Chování Eriky nabylo záhy všech znaků chování ženy prožívající reálný mimomanželský vztah. Vztah, který se navíc ani nesnažila konspirovat. Od odmítání tak prozaických přizemností, jakými jsou domácí práce, přes denní snění až po důsledné negování jakýchkoli manželo- vých pokusů o fyzickou blízkost.

Kybersex

Za kybersex, někdy také „cybering“, je v širším slova smyslu považována jakákoli sexuální aktivita, kterou kyberprostor nabízí. V užším slova smyslu se používá pro kontakt alespoň dvou lidí, kteří se prostřednictvím internetu kontaktují s cílem dosáhnout sexuálního vzrušení. Jeho základními charakteristikami je zpravidla anonymita, snadná dostupnost, značná inspirativnost a výrazná interaktivita. Jistě by sem patřily i již zmíněné erotické e-maily, chatování, případně i erotické textové zprávy zasílané po sítích mobilních operátorů. Dnešní kybeprostor však poskytuje další, před nedáv- nem netušené možnosti, umocňující výsledný efekt především zvýšenou in- teraktivností a nově i zapojením několika smyslů naráz. Snad mi prominete poněkud nepatřičnou analogií; ona se ale sama jaksi nabízí. Teoreticky si lze představit korespondenční šachovou partii i v dobách, kdy nejrychlej- ším spojením byl opěšalý posel. Při větších vzdálenostech si ale hráči zrovna moc vzrušení neužili. Jeden táhl černým piónem z pole D2 na D4 a pak si mohl dát měsíční „oraz“. Až poté se vrátil spěšný posel se soupe- řovou odpovědí – bílý zareagoval malou rošádou. Pokud mezitím některý z hráčů neskonal sešlostí věkem, mohli svou partičku po osmi či deseti le- tech dotáhnout do docela zajímavé koncovky. A teď srovnajte jejich počí- nání s on-line partií dvou uživatelů kyberprostoru!

U sexuálně podbarvených interakcí se výhody on-line kontaktu pocho- pitelně ještě víc umocňují. Představa, jak si dva lidé snaží prostřednictvím

běžné dopisové pošty dopřát patřičné sexuální vzrušení, je skutečně poněkud tragikomická. I když i slova, dokonce pouze psaná, mohou sexuální vzrušení navodit. Přesto je dost obtížné udržet odpovídající hladinu vyladění, byť by šlo jen o těch pár dní, než dostaneme odpověď. Navíc je zde riziko, že se nějaký dopejsk ztratí, či alespoň dočasně zaběhne. Raději nechci ani domýšlet, k jakým tragédiím mohlo v oněch (pro interaktivní distanční sex) dřevních dobách zhusta docházet. Ne tak dnes! Už jen přímá verbální komunikace po skypu umožňuje používat nejen slova, ale též hlasovou modulaci, o mimovolných vokalizacích ani nemluvě (vzdychání, výkřiky atp.). Propojení webkamerami nám pak může vedle sluchových vjemů dopřát i vjemy zrakové. Obsah přenášeného obrazu ponechám raději vaší fantazii. Klidně si ji „pusťte na špacír“, stejně to bude oproti skutečnosti zřejmě jen slabý odvar. Ani zde se však vývoj techniky nezastavil. Sofistikované snímače, nebo dokonce elektronikou přímo těhotný overal dokáže přenášet i vjemy dotykové. Hypoteticky si lze představit, že si touto cestou legální páry zkracují a ozvlášťují vynucené dlouhodobé odloučení; mohou vás však ujistit, že ne vždy půjde o partnery tak zcela legální.

Leč, ne dost na tom! Kyberprostor představuje zřejmě i lákavou výzvu pro sexuální exhibicionismus. Nejen tím, že v něm umísťujeme svá lechtivá „homevideo“. Ale třeba i tím, že v něm buď na facebooku, nebo dokonce na všem uživatelům dostupných webových adresách dopřáváme v přímém přenosu tu amatérský striptýz, jindy například vlastní masturbační aktivity. Možná byste nevěřili, pro kolik žen představuje podobné počínání zvláštní typ vzrušení. Poněkud hloupé ovšem je, zjistíme-li nešťastnou náhodou, že i pro tu naši.

Můžeme se sice oprávněně ptát, zda kybersex je, či není v pravém slova smyslu nevěrou. Raději však od našich partnerů nečekejme příliš shovívavou odpověď. Příkladně jde o jednání, které budou právem považovat za emočně zraňující. V té souvislosti mi dovozte ještě jednu, nikoli jen okrajovou poznámku. I když už dnes snad každý trouba ví, že někdejší Plzákovo „zatloukat, zatloukat, zatloukat“ je dobré nahradit formulkou „mazat, mazat, mazat“, přesto platí jedno pravidlo: „Co do kyberprostoru jednou vstoupí, to v něm už navždy zůstane.“

Swingování

Méně zasvěcený čtenář teď možná očekává pikanterie ze života muzikantů swingových kapel. Zasvěcenější tuší, že jde spíše o módní výstřelek, možná relikv prvobytně pospolné společnosti. Dvě či více partnerských dvojic se rozhodne „oživit“ (dle jejich představ příliš stereotypní) sexuální soužití jakousi naturální směnou partnerů. Zpravidla však pouze krátkodobou, byť někdy opakovanou. S rostoucím počtem účastníků roste i počet možných kombinací. Výhodou nepochybně bývá – dle možností – sudý počet aktérů a zachování alespoň přibližně shodného počtu mužů a žen. Buď zde někteří psychoanalytici uvažují i o latentní homosexualitě účastníků, kteří jako by si prostřednictvím svých partnerů a partnerek uspokojovali své skryté sklony, pravidlem je většinou vytváření dvojic heterosexuálních. Swingování bývá spojeno s představou her nudících se „high society“; v našich podmínkách však někdy probíhá i v „low societách“ sídlištních komunit. Pro úplnost by bylo asi vhodné dodat, že jde o jev ve skutečnosti spíše vzácný. Také on má však svá rizika. Tím výchozím může být již sama odlišná míra motivovanosti jednotlivých „hráčů“. Pouhá ochota „nekazit hru“ či vyhovět přání partnera není úplně ideálním vkladem do společného banku. Hru zkaží i ten, kdo do ní – nedej Bože – vnese nějaké emoce (od sympatie přes zamilování až po pocity žárlivosti). Kanasta, bridž nebo hra na mrkounou či na filmy mohou také nadělat jistou vztahovou paseku, přesto se však přece jen jeví jako poněkud bezpečnější.

Příkladem budiž osud jedné nešťastné dvojice; řekněme jí třeba Adam a Eva. I oni patřili k onomu – poslední dobou poměrně rozšířenému – živočišnému druhu s názvem „mladí, krásní, úspěšní“. A po zhruba pěti letech zatím bezdětného manželství i kapku znudění. Jistým paradoxem je, že první impulz k návštěvě zavedeného swingers klubu dala Eva. Už před svatbou byla partnersky poněkud čipernější, vedle Adama se však na čas usadila. Po těch letech jako by jí ale začalo pálit dobré bydlo. Tedy těžko říct, zda to bylo zrovna bydlo, pravdou však je, že se v jejích fantaziích stále častěji objevovali i jiní muži. Znalá své někdejší zvýšené chytlavosti, bála se navázat nějaký paralelní vztah. Už proto, že si vedle Adama neměla důvod na cokoli stýskat. Udělal by pro ni doslova